

7. *Деліктні* (наприклад, складає протоколи та розглядає справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом).

Державне агентство екологічних інвестицій України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України. Воно входить до системи органів виконавчої влади і в межах компетенції забезпечує реалізацію державної політики у сфері регулювання негативного антропогенного впливу на зміну клімату та адаптації до його змін і виконання вимог Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї.

Наступним центральним органом виконавчої влади, який здійснює публічне адміністрування в галузі рослинного світу, є *Державна екологічна інспекція України*, яка входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для забезпечення реалізації державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів.

Висновки. Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, можемо сказати, що до суб'єктів правового регулювання рослинного світу України належать Верховна Рада України, Президент України, центральні органи виконавчої влади, місцеві органи публічного адміністрування.

Список використаних джерел:

1. Про Кабінет Міністрів України : Закону України від 7 жовтня 2010 № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – Ст. 58.
2. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату : Конвенція ООН від 9 травня 1992 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату : Конвенція ООН від 11 грудня 1997 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України : затверджене Указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 464/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

РУСАКОВА І. Г.,
головний спеціаліст
(Вища рада юстиції),
здобувач
(Міжрегіональна академія
управління персоналом)

УДК 342.9

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню деяких проблем адміністративно-правового статусу Вищої ради юстиції на основі наукових досліджень провідних вчених-юристів та сучасної юридичної практики.

Ключові слова: Вища рада юстиції, адміністративно-правовий статус, адміністративно-правове регулювання, предмет адміністративного права, адміністративні правовідносини.

Статья посвящена исследованию некоторых проблем административно-правового статуса Высшего совета юстиции на основании научных исследований ведущих ученых-юристов и современной юридической практики.

Ключевые слова: *Высший совет юстиции, административно-правовой статус, административно-правовое регулирование, предмет административного права, административные правоотношения.*

The article deals with the investigation of certain issues of High council of justice administrative law regulation on the grounds of leading legal studies and contemporary law practice.

Key words: *High council of justice, administrative law status, regulation by administrative law, subject of administrative law, administrative legal relationships.*

Вступ. Для сучасної правозастосовної практики України характерним є брак досвіду діяльності спеціального органу, що здійснює функції, пов'язані із формуванням корпусу професійних суддів. Недостатнім є врегулювання повноважень даного органу в законодавстві. У зв'язку з цим надзвичайно важливо якісно дослідити питання закономірностей становлення та розвитку, основних засад, завдань та місця Вищої ради юстиції в українській правовій системі. Це має велике значення для сьогодення, адже належне функціонування органів судової влади, зокрема Вищої ради юстиції, сприятиме реальному запровадженню верховенства права, якісній роботі суддівського корпусу, недопустимості впливу на судову владу, що в підсумку сприятиме побудові громадянського суспільства та правової держави.

Проблеми становлення та розвитку адміністративного судочинства є також предметом активних дискусій через невирішеність в юридичній науці ряду важливих питань щодо основних аспектів його роботи. Тому діяльність Вищої ради юстиції досліджували такі відомі вчені, як О. В. Гончаренко, С. О. Халюк, І. В. Назаров, С. Ф. Василюк, А. О. Селіванов, В. О. Євдокимов та інші. Але проблемні питання адміністративно-правового статусу Вищої ради юстиції, на нашу думку, є недостатньо дослідженими.

Постановка завдання. Метою даної статті є ґрунтовний аналіз актуальних проблем адміністративно-правового статусу Вищої ради юстиції, основних засад її діяльності та правового регулювання. На даній підставі будуть узагальнені найбільш актуальні проблеми у даній сфері, будуть надані відповідні науково-теоретичні узагальнення.

Результати дослідження. Утворення Української незалежної держави та судової системи, побудованої відповідно до традицій українського права, поставило на перший план питання здійснення ефективного державного управління у сфері формування суддівського корпусу.

Але щодо його компетенції, повноважень та місця в українській правовій системі точились дискусії. Наприклад, ані Концепцією нової Конституції України, ані проектом Конституції України створення спеціального органу по добору кандидатів на посади суддів взагалі не передбачалось.

І лише після доопрацювання проекту Конституції України Тимчасовою спеціальною комісією вона була доповнена спеціальною статтею, якою було встановлено повноваження органу, що здійснює державне управління в сфері формування суддівського корпусу та були встановлені його повноваження, зокрема:

- внесення подання про призначення суддів на посади або про звільнення їх з посад;
- прийняття рішення стосовно порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності;
- здійснення дисциплінарного провадження стосовно суддів Верховного Суду України і суддів вищих спеціалізованих судів, розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, а також прокурорів [1].

Треба сказати, що прийняттю статті 131 Конституції України передували неабиякі дискусії на засіданнях Тимчасової спеціальної комісії, які супроводжувалися гострою політичною бороть-

бою, як і весь процес створення нового Основного Закону України. У юридичній громадськості були як прибічники, так і противники створення в Україні Вищої ради юстиції [7]. Навіть серед прихильників створення даного органу висловлювались різні думки щодо його повноважень, складу та місця в українській правовій системі.

Хоча практика діяльності даного органу підтвердила його важливість для української судової системи, питання правового статусу Вищої ради юстиції є досі дискусійним. Зокрема у вітчизняній юридичній науці орган, що здійснює державне управління в сфері формування суддівського корпусу, розглядається з позицій науки sudoустрою, конституційного, адміністративного та деяких інших галузей права.

Ряд вчених вважає, що Вища рада юстиції має виключно конституційно-правову природу. Наприклад, А. О. Селіванов, визначаючи статусу Вищої ради юстиції, акцентує увагу на виключно конституційно-правовій природі цього органу в системі державних органів [13]. Ю. М. Тодик та В. С. Журавський зазначають про те, що конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції детально закріплено в Законі України «Про Вищу раду юстиції», який регламентує порядок її обрання, термін повноважень, компетенцію, порядок розгляду питань, що належать до її компетенції, підстави для відкриття дисциплінарного провадження щодо окремих категорій суддів, підстави припинення повноваження члена Вищої ради юстиції тощо [9].

С. О. Халюк у своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції утворює складне системоутворююче поняття, яке характеризує дійсне положення Вищої ради юстиції в системі державних органів та інших соціальних суб'єктів. Елементами конституційно-правового статусу Вищої ради юстиції є: правосуб'єктність, що опосередковується, насамперед, її поняттям, ознаками, функціями, порядком формування та припинення повноважень; принципи статусу; компетенція; гарантії, які забезпечують її існування і функціонування, відповідальність членів Вищої ради юстиції України [15, с. 10]. І. Л. Самсін зазначає, що Вища рада юстиції – це конституційний орган зі спеціальними повноваженнями, який фактично має виконувати дорадчу роль при вирішенні питання про обрання та звільнення суддів [14].

Треба відмітити, що правовому статусу Вищої ради юстиції присвячений ряд робіт в науці, що вивчає sudoустрій України. Так, І. В. Назаров правовий статус Вищої ради юстиції визначає через такі її елементи, як порядок формування складу; порядок припинення діяльності члена Ради, процедура й порядок переобрання її складу; компетенція Вищої ради юстиції, порядок і способи її реалізації; повноваження Голови Вищої ради юстиції; повноваження члена Вищої ради юстиції; нормативно-правове визначення положення Вищої ради юстиції в системі державної влади. Вчений зазначає, що чітке нормативне закріплення всіх структурних елементів цієї правової категорії в національному законодавстві є вкрай необхідним, оскільки має безпосереднє значення для формування однієї з гілок державної влади України – судової [12].

Деякі вчені зазначають належність Вищої ради юстиції до специфічних контрольних органів та її відповідний статус. Така думка обґрунтовується тим, що повноваження Вищої ради юстиції не є внутрішніми та організаційно-правовими повноваженнями, пов'язаними з управлінням своєю системою, що є типовим для організації діяльності Верховної Ради України, органів суду та прокуратури. Таким чином, Вища рада юстиції не є органом судової влади, а фактично здійснює функції з нагляду за дотриманням суддями присяги, керує процесом призначення та звільнення суддів [6, с. 38-39].

На нашу думку, через специфічні повноваження, статус Вищої ради юстиції та її роль у забезпеченні правосуддя в Україні необхідним є дослідження її адміністративно-правової природи. Розглянемо детальніше адміністративно-правову природу цього органу державного управління в сфері формування суддівського корпусу, її місце в системі адміністративно-правового регулювання.

В найбільш загальному значенні більшість вчених розуміє під галуззю адміністративно-правового регулювання сукупність юридичних норм, призначених для врегулювання однорідних суспільних відносин між суб'єктами та об'єктами державного управління, які окреслюються предметом і методом адміністративно-правового регулювання [5].

Як зазначав В.Б. Авер'янов, на сучасному етапі предмет адміністративно-правового регулювання значно розширюється, оскільки державно-правовий вплив на суспільні процеси стає більш цілеспрямованим, водночас змінюється його характер: безпосереднє оперативне управління все більше замінюється гнучкими засобами впливу. Крім того, держава все більше й більше втручається у процеси, які за ринкових умов на першому етапі розвитку незалежних держав мали відносно стихійний характер. Без відповідного державного регулювання ці процеси матимуть не тільки стихійний, а й дезорганізуючий характер, що може завадити розвитку ринкових відносин та демократичних інститутів нашої держави, призвести до таких негативних явищ, як корупція, криміналізація економіки, створення негативного іміджу України закордоном тощо [3].

На думку Р. В. Ігоніна, до сфери адміністративно-правового регулювання належить сукупність суспільних відносин, складовими яких є управлінські відносини, що не належать до предмета іншої галузі права, мають відносно постійний та безпосередній характер, здійснюються за допомогою виконавчо-розпорядчого механізму, реалізуються в рамках певного органу державної влади, місцевого самоврядування чи недержавної організації з метою забезпечення його належного функціонування (внутрішньоорганізаційні управлінські відносини) чи поза рамками певного органу державної влади, місцевого самоврядування чи недержавної організації (у випадку делегування їй державних повноважень) та скеровується на інших (зовнішніх) відносно відповідного органу чи організації суб'єктів (зовнішньоорганізаційні управлінські відносини), а також суспільні відносини забезпечувального характеру вищезазначених управлінських відносин (акцесорної природи), які виникають у безпосередньому зв'язку з ними і забезпечують їх здійснення [8].

В. Б. Авер'янов зазначає, що державне управління – це явище, яке має об'єктивний характер незалежно від того, якими правовими засобами забезпечується його функціонування. Так, внутрішньоапаратні відносини, що складаються у ході реалізації законодавчої влади, також частково належать до предмета адміністративного права. До предмета адміністративного права належать також управлінські відносини, що складаються на рівні органів місцевого самоврядування, коли вони реалізують делеговані їм повноваження і виражають публічні, тобто загальнодержавні інтереси [3].

Схожої думки дотримується і Ю. П. Битяк, який зазначає про те, що предмет адміністративного права становлять суспільні відносини, які виникають з метою реалізації і захисту прав громадян, створення нормальних умов для функціонування громадянського суспільства й держави. Такі відносини пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, внутрішньоорганізаційною діяльністю інших державних органів, підприємств, установ, організацій, управлінською діяльністю органів місцевого самоврядування, здійсненням іншими недержавними суб'єктами делегованих повноважень органів виконавчої влади, здійсненням правосуддя у формі адміністративного судочинства [4].

Є.В. Курінний зазначає про те, що адміністративне право – це основна галузь публічного права. Саме його норми визначають головні вектори владно-управлінської політики в державі, закріплюють питання правосуб'єктності, організаційно-системні та організаційно-структурні відносини в управлінській сфері, регламентують відносини адміністративної відповідальності і адміністративної юстиції [10].

Дослідивши основні сучасні погляди на предмет адміністративного права, розглянемо більш детально питання адміністративно-правового регулювання Вищої ради юстиції.

С. О. Халюк приходиться до висновку, що Вища рада юстиції являє собою колегіальний, незалежний, самостійний, внутрішньо структурований державний орган, місце якого визначається конституційним статусом серед інших органів держави, контрольно-наглядовими й дисциплінарними повноваженнями, що відповідає за формування високопрофесійного суддівського корпусу та контролює забезпечення гарантій його незалежності, а також здійснює нагляд за законністю притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів і прокурорів, розглядає дисциплінарні провадження стосовно суддів у випадках, передбачених чинним законодавством [15, с. 11].

Як зазначає О. В. Гончаренко, повноваження Вищої ради юстиції носять установчий характер кадрового плану щодо сфери формування органів правосуддя загальної юрисдикції, а тому є всі підстави стверджувати, що Вища рада юстиції є органом управління в сфері кадрового забезпечення системи правосуддя, і це управління носить державно-владний характер, обумовлений потребами держави внутрішньо організувати функціонування відповідних органів, зокрема судової влади. Управління, здійснюване Вищою радою юстиції, не є державним керівництвом безпосередньо суспільними процесами (зовнішнім владним управлінням), передбачає вирішення суто внутрішніх завдань організації самої держави (внутрішньодержавним управлінням), та непрямим способом забезпечує задоволення публічних інтересів українського суспільства [6, с. 43].

І. В. Назаров, розглядаючи Вищу раду юстиції та її правовий статус, приходять до висновку, що вона є контролюючим органом, основною метою діяльності якого є підвищення ефективності роботи кваліфікаційних комісій суддів при доборі й рекомендації осіб для зайняття посади професійного судді, визначення рівня спеціальної підготовленості професійних суддів, розгляд питань про їх дисциплінарну відповідальність, дотримання ними професійних та етичних норм при виконанні своїх обов'язків у випадках, окреслених законом, перевірка обґрунтованості рішень про притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників прокуратури [12, с. 26].

Висновки. Проаналізувавши предмет сучасного адміністративного права України та правовий статус Вищої ради юстиції, можна констатувати, що її діяльність відноситься до предмету адміністративного права. Можна погодитись з думкою тих вчених [6], які підкреслюють значний вплив адміністративно-правового регулювання на її діяльність через здійснення нею специфічної діяльності щодо організації судової системи, регулювання важливих аспектів діяльності прокуратури. Таким чином, правовідносини, що регулюють діяльність Вищої ради юстиції, можна віднести і до предмету адміністративного права. Подальше дослідження проблемних аспектів адміністративно-правового статусу Вищої ради юстиції сприятиме підвищенню ефективності державного управління у сфері формування суддівського корпусу та вдосконаленню правового регулювання даної сфери.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23.07.96). – Ст. 141.
2. Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15.01.1998 року № 22/98 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 146.
3. Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/books/275/19896/13>.
4. Битяк Ю.П. Адміністративне право [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://uristinfo.net/adminpravo/50-jur-bitjak-administrativne-pravo-ukrayini/930-glava-2-predmet-metod-i-sistema-administrativnogo-prava-ukrayini.html>.
5. Галунько В. В. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://www.law-property.in.ua/articles/general-administrative-law/15-administrative-law-of-ukraine-as-a-field-of-law-and-science-teaching-discipline.html>.
6. Гончаренко О.В. Адміністративно-правові засади діяльності Вищої ради юстиції: дис. канд. юрид. наук. 12.00.07 / Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого. – Х., 2009 – 214 с.
7. Євдокимов В.О., Полтавець Ю.П. Витоки створення Вищої ради юстиції / Вісник Вищої ради юстиції. – 2010. – № 1. – С. 5-15.
8. Ігонін Р.В. До питання предмета адміністративного права / Р.В. Ігонін // Вісник Академії митної служби України. Серія: Право. – 2010. – № 1. – С. 46-51.
9. Конституційне право України : підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 544 с.
10. Курінний Є.В. Адміністративне право України: тенденції трансформації в умовах реформування. Навчальний посібник / Дніпропетровськ : Юридична академія МВС України, 2002. – 92 с.

11. Музиченко П.П. Нове бачення проблеми джерел права / П. Музиченко// Юридический вестник. – 1998. – № 3. – С. 108-114.
12. Назаров І.В. Правовий статус Вищої ради юстиції. 12.00.10 / Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого. – Х., 2005 – 200 с.
13. Організація судової влади в Україні / За наук. ред. А.О.Селіванова. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 112 с. : іл., табл., словник. – с. : 82-110.
14. Самсін І.Л. Кваліфікаційні комісії суддів: курс на реформування / І.Л. Самсін // Вісник Верховного Суду України. – 2006. – № 9 – С. 7.
15. Халюк С.О. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції : автореф. дис. канд. юрид. наук // Київський національний університет внутрішніх справ. – К., 2008. – 20 с.

ЧОРНА О. В.,

здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого)

УДК 342.951:351.713 (4+477)

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ МИТНОЇ СПРАВИ У ПРОЦЕСІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНИХ ВИМОГ ТА СТАНДАРТІВ

Статтю присвячено виробленню основних напрямів удосконалення та підвищення ефективності законодавства України з питань митної справи з урахуванням процесу його гармонізації до міжнародних вимог та стандартів.

Ключові слова: митна сфера, митна справа, митне законодавство, міжнародні вимоги та стандарти.

Статья посвящена исследованию выработки основных направлений усовершенствования и повышения эффективности законодательства Украины по вопросам таможенной сферы с учетом процесса его гармонизации с международными требованиями и стандартами.

Ключевые слова: таможенная сфера, таможенное дело, таможенное законодательство, международные требования и стандарты.

The article is devoted research making of basic directions of improvement and increase of efficiency of legislation of Ukraine on questions of custom sphere taking into account the process of his harmonization to the international requirements and standards.

Key words: custom sphere, custom affair, customs legislation, international requirements and standards.

Вступ. Сучасні економічні перетворення, що відбуваються у всьому світі, процеси глобалізації, інтеграції, активізації міжнародних господарських зв'язків не залишають шансів українській державі шукати і встановлювати свої власні, національні правила митного регулювання. Їх уніфікація із загальноприйнятими міжнародними нормами і стандартами стає неминучою. Тенденція уніфікації і гармонізації національного митного законодавства, що

